

Plejeplan for delområde 2, 3 & 4 på Kalvebod Fælled

2018 - 2022

UDKAST
Til brug ved offentlig høring
Januar 2017

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Indledning:

Nærværende plejeplan indeholder en gennemgang af status for delområde 2, 3 & 4 af den fredede Kalvebodkile, opstilling af målsætninger for delområderne samt retningslinier for plejetiltag i den 5-årige periode 2018-2022.

"Under udarbejdelsen af plejeplanen har et udkast været sendt i høring (i h.t. fredningsbestemmelsernes §15, stk. 3) hos følgende organisationer og myndigheder: Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Botanisk Forening, Københavns Kommune og Tårnby Kommune. Endelig har også Københavns Lufthavne A/S (CPH) og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen hørt vedr. flysikkerheds-aspektet"

Indholdsfortegnelse :

1.	SAMMENDRAG	4
2.	BAGGRUND	7
3.	ADMINISTRATIVE FORHOLD	11
3.1	DE VIGTIGSTE FORMELLE RAMMER	11
3.2	ANDEN FYSISK PLANLÆGNING	12
3.3	FREDNINGEN	13
3.3.1	<i>Plejeplanens geografiske afgrænsning</i>	<i>14</i>
4.	STATUS FOR NATUR- OG REKRATIVE FORHOLD	15
4.1	VEGETATIONSTYPER	15
4.1.1	<i>Åbne arealer</i>	<i>15</i>
4.1.2	<i>Skov og krat</i>	<i>15</i>
4.2	HIDTIDIG VEGETATIONSPLEJE (DELOMRÅDE 3 OG 4)	16
4.3	AFVANDINGSFORHOLD OG VÅDOMRÅDER	16
4.3.1	<i>Vandets saltindhold</i>	<i>17</i>
4.3.2	<i>Sydvestre afvandingsystem</i>	<i>17</i>
4.3.3	<i>Sydøstre afvandingsystem</i>	<i>17</i>
4.3.4	<i>Grundvandssenkning langs Øresundsforbindelsen</i>	<i>18</i>
4.4.2	<i>Ornitologiske interesser</i>	<i>18</i>
4.4.3	<i>Padder</i>	<i>19</i>
4.5	REKRATIVE INTERESSER	19
4.5.1	<i>Brugerness ønsker</i>	<i>20</i>
4.5.2	<i>Ammunitionsrydning</i>	<i>20</i>
4.5.3	<i>Stier og publikumsfaciliteter</i>	<i>21</i>
4.5.4	<i>Adgang til Kalvebod Fælled</i>	<i>21</i>
5.	MÅLSÆTNINGER FOR DRIFTS- OG PLEJETILTAG	24
5.1	DELOMRÅDE 2	24
5.2	DELOMRÅDE 3	24
5.3	DELOMRÅDE 4	25
6.	KONKRETE TILTAG I DELOMRÅDE 2	27
7.	KONKRETE TILTAG I DELOMRÅDE 3	29
7.1	FORBEDRINGER FOR FRILUFTSLIVET	29
7.2	ZONE 3.1: FASANSKOVEN M.V.	29
7.3	ZONE 3.2: NORDRE KLAPPER	29
7.4	ZONE 3.3: ENGAREALER MOD ØST OG NORD	30

8.	KONKRETE TILTAG I DELOMRÅDE 4.....	31
8.1	OVERORDNET PRIORITERING	31
8.2	VEGETATIONSPLEJE I DE ÅBNE OMRÅDER.....	31
8.2.1	<i>Målsætninger</i>	31
8.3	SKOVBEVOKSNINGER	32
8.4	FUGTIGHEDSFORHOLD.....	32
8.4.1	<i>Generel fugtighed</i>	32
8.4.2	<i>Klydesøen</i>	33
8.4.3	<i>Hejresøen</i>	33
8.5	BRUGERSTILTAG	33
8.5.1	<i>Naturcenter Kalvebod Fælled</i>	33
8.5.2	<i>Strandoverdrevet i øst</i>	34
8.5.3	<i>Koklapperne</i>	34
8.5.4	<i>Svenskeholm og Klydesøområdet</i>	34
8.5.5	<i>Pinseskoven og Hejresø</i>	35
9.	HØRRINGSSVAR.	36

Bilag:

1. Bekendtgørelse om Amager vildtreservat (<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=142487>).
2. Forslag til nye stier
3. Forslag til placering af blå støtte punkter, fugleletårne, fugleskjul m.v.
4. Forslag til placering af læskure.
5. Naturparkplan. .
http://naturstyrelsen.dk/media/180703/naturparkplan_naturpark_amager_endelig_vers.pdf
6. Overfredningsnævnets afgørelse (tekstdelen) af 14. november 1990 om fredning af "Kalvebodkilen" i Københavns, Tårnby og Hvidovre Kommuner <https://www2.blst.dk/nfr/07757.00.pdf>
7. Oversigt over antallet af ynglefugle 2017 (DOF-rapport)
8. Natura 2000-plan for område 143 2015-2021 http://mst.dk/media/130679/143_n2000plan_2016-21.pdf
9. Natura2000-plejeplan for Naturstyrelsens arealer i 143 2015-2021
10. Høringssvar.

Kort:

Plejekort 1

1. SAMMENDRAG

Denne plejeplan er udarbejdet som følge af fredningsbestemmelserne fra 1990 for bl.a. Kalvebod Fælled. Den omfatter de arealer, hvor Naturstyrelsen er plejemyndighed i medfør af fredningen, - først og fremmest de godt 2100 ha ejet af Naturstyrelsen, og Skaftet (delområde 4.9) der er ejet af Tårnby kommune

Historie

Størsteparten af plejeplanområdet er tidligere lavvandede kystområder, som fra 1941 blev inddæmmet og afvandet via kanaler til henholdsvis Nordre og Søndre Pumpe. Højden i forhold til havet (DNN) er mellem +1 og -2,5 meter.

Arealerne udviklede sig til strandeng, som i takt med dræning og forforskning til dels har succederet til krat og skov. Frem til 1984 var arealerne under Forsvarets anvendelse som øvelsesterræn, og indtil da var de menneskelige indgreb i vegetationen meget sparsomme.

Delområderne 3 og 4 blev i 1983 udpeget som et internationalt betydningsfuldt naturområde i medfør af EF's Fuglebeskyttelsesdirektiv. Samme areal er tillige i 1998 i udpeget til EU Habitatområde, (Natura 2000-område nr.143).

Fredningen

Fredningen fra 1990 har som formål at sikre og muliggøre forbedring af områdets biologiske og landskabelige værdier. Desuden at fastholde og regulere den almene færdselsret og områdets anvendelse til fritidsformål. Formålene er vægtet således, at det i delområde 2 er organiserede rekreative formål, som er i fokus, i delområde 3 hensyn til den almene rekreative anvendelse, og i delområde 4 hensyn til de biologiske interesser.

Generelt kan terrænændringer og indgreb i vegetationsforholdene samt etablering af anlæg og bygninger ikke ske uden dispensation fra fredningsnævnet, medmindre de omhandles af en plejeplan, som beskrevet i fredningsafgørelsen.

Overvågning m.v.

Kalvebod Fælled er en del af Miljø- og Fødevarerministeriets NOVANA-overvågning af habitatområder.

Hertil kommer den megen bevågenhed, området nyder fra forskellige foreningers side. Bl.a. er der flere aktive DOF-caretakere tilknyttet Kalvebod Fælled. Senest har DOF-København i 2017 udført en registrering af ynglefugle, primært vand og vadefugle (bilag 7).

Effekt af hidtidig indsats

Den målrettede pleje af strandengene, de forbedrede hydrologiske forhold og den målrettede regulering af ræve, mink og krager har givet synlige resultater. Bl.a. er brushøns tilbage som ynglefugl efter 30 års fravær, og kobbersneppen gjorde i 2017 yngleforsøg efter over 45 års fravær.

Denne plejeplan Den indsats, som med henblik på fremme af fredningens formål er igangsat med den første plejeplan (1994-99) og de efterfølgende plejeplaner, vil blive videreført og styrket i den nye plejeperiode.

For hvert delområde er opstillet målsætninger og derefter retningslinjer for driften i denne plejeplanperiode.

Delområde 2

I delområde 2 kan der etableres et offentligt hundetræningsareal/hundelufterområde øst for haglskydebanen, mellem Øresundsmotorvejen og Øresundstogbanen. Der kan etableres stier fra Kanonvej til hundområdet. Der kan etableres en cykel/gangbro over Vejlands Alle fra arealet mellem drivingbanen og 9-hullersbanen.

Delområde 3

Delområde 3 deles i tre zoner med forskellige karakteristika som udgangspunkt og fremtidig forvaltning.

Zone 3.1 består af bræmmen mod motorvejen. Her opretholdes skoven med naturlig succession. Der fastholdes muligheden for at etablere et MTB spor langs volden til motorvejen i Fasanskoven. Ved at etablere et spor hindres det, at der køres på de mere sårbare arealer eller på stier med de stille naturgæster.

Zone 3.2 - engområder på Nordre Klapper m.v. - drives fortsat med græsning, men dele kan overgå til pleje med høslæt. De oprindelige grøfter kan ændres, så de bliver mindre dybe eller opfyldte flere steder. Der kan etableres en forbindelsessti mellem Fasanskovvejen og Snepestien.

Zone 3.3 – I bræmmen mod Ørestad Syd er der fokus på de rekreative udviklingsområder. Her kan der etableres et antal tværgående stier der forbinder den nye bydel med Kanonvej. Det skal også være muligt, at rydde selvgroet krat og skov, og etablere åbne fællede og etablerer publikumsfaciliteter herunder bålhus, naturlegeplader og lignende. I forbindelse med Naturpark Amager projektet kan der etableres hovedindgange der forbedre og udvider befolkningens mulighed for at opleve området. Det må forventes at området vil blive intensivt benyttet i takt med at hele Ørestad Syd bliver fuldt bebygget og beboet.

Delområde 4

I delområde 4 vil der i den nye planperiode 2018-22 blive sat yderligere ind mod overfladeafstrømningen via ændringer af de eksisterende stikgrøfter. Grøfternes profil kan ændres så de bliver lavere og bredere samt at de bliver afbrudt eller opfyldte. Områdets sjældne padder søges begunstiget, bl.a. ved etablering af nye paddedamme.

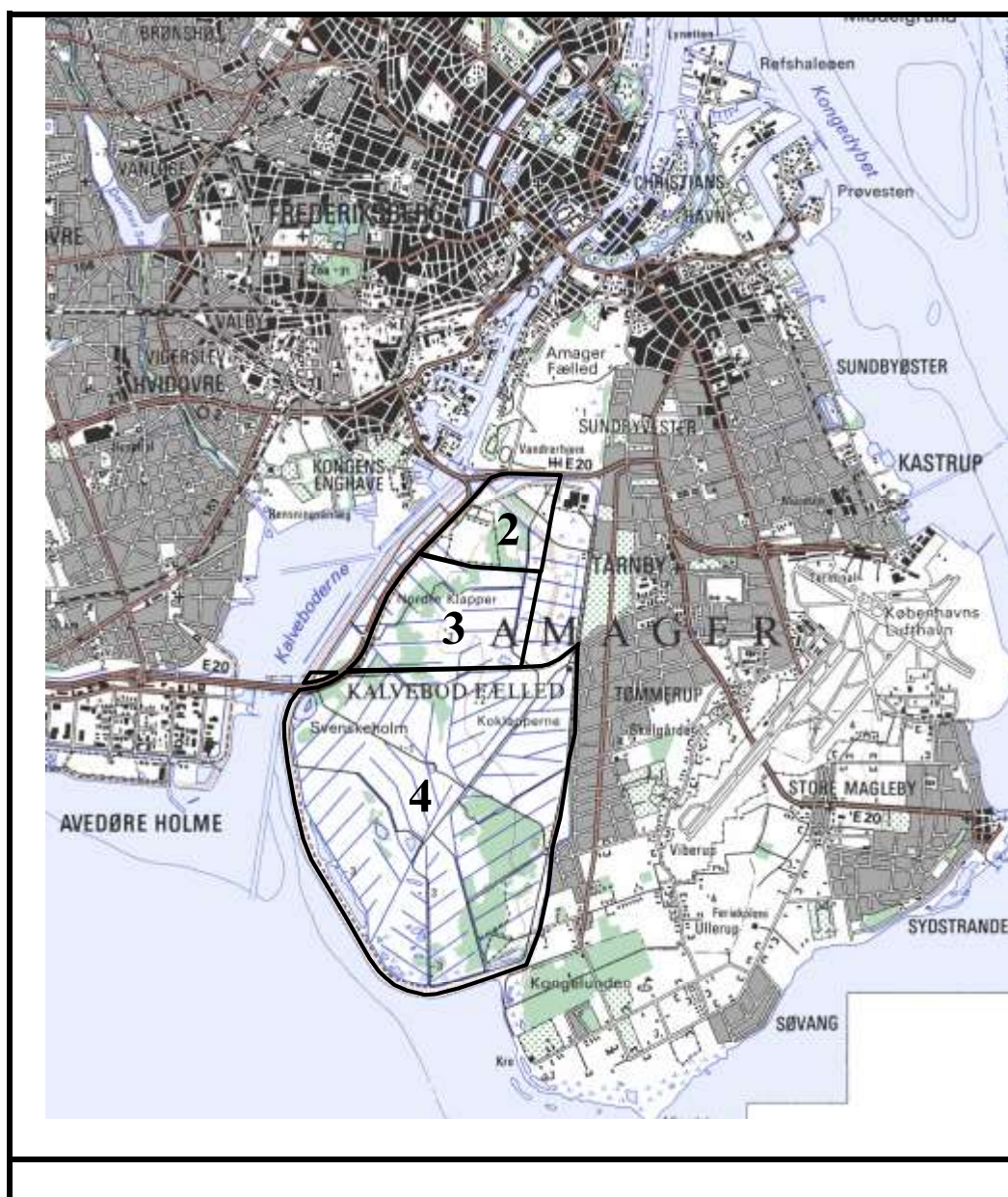
Som generelt princip for græsningens intensitet vil gælde, at vadefugle skal kunne yngle på arealerne. Plejen kan på nogle områder overgå til høslæt for at tilgodese bl.a. botaniske interesser.

De rekreative forhold tilstræbes forbedret i perioden ved projekter udviklet i regi af Naturpark Amager, herunder ny hovedindgang ved Ørestad Boulevard, etablering af blå støttepunkter ved Kalveboddiget, og ved udbygning af stisystemet. For hele delområdet tilstræbes tilgængelighed og attraktivitet øget via nye forbindelsesstier (bilag 2) og indretninger for brugerne (bilag 3).

BAGGRUND

Geografisk
Placering

Plejeplanområdet omfatter, hvad der af Naturstyrelsen administrativt betegnes som Kalvebod Fælled. Plejeplanområdet afgrænses mod nord af Vejlands Allé, mod øst af Ørestaden/bebyggelsen i henholdsvis Københavns og Tårnby kommuner, af Øresundsmotorvejen mod vest i den nordlige del, og i øvrigt af dæmningen ud mod henholdsvis det lavvandede farvand Kalveboderne og Køge Bugt. På kortudsnittet i **figur 1** ses Kalvebod Fælleds beliggenhed som en markant grøn kile i forhold til hovedstadens centrum.

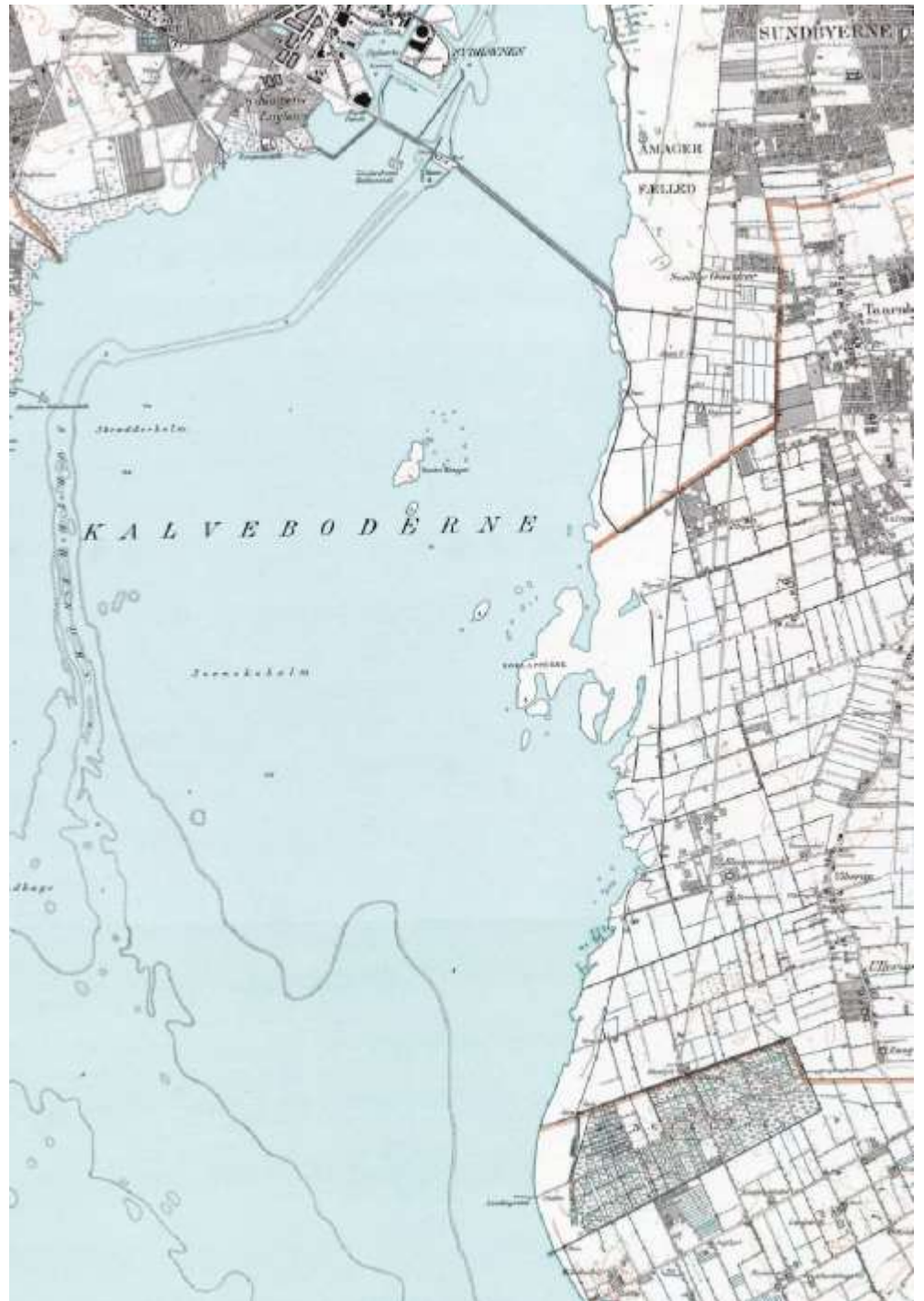

Figur 1. Kortudsnit som viser Kalvebod Fælleds beliggenhed. Afgrænsningen af fredningens delområde 2, 3 og 4.

Ejerforhold og admi-

Område 2 (183 ha) og delområde 3 (325 ha.) ejes af Naturstyrelsen, og er be-

nistration	<p>liggende i Københavns kommune.</p> <p>Delområde 4 (1620 ha). Arealet er ejet af Naturstyrelsen, og er beliggende i Tårnby kommune, på nær en smal bræmme i den sydøstlige del af det fredede areal, der er ejet af Tårnby Kommune.</p>
Inddæmningen	<p>Oprindelig bestod området mod øst af nogle lavtliggende strandenge og småøer - Koklapperne. Vest for disse lå i det meget lavvandede havområde nogle tidvist oversvømmede øer og småholme - Svenskeholm og Nordre Klapper. Se figur 2. Foruden de oprindelige strandenge og lave småholme er det nuværende Kalvebod Fælled opstået ved inddæmning af det fladvandede område.</p>
Klimasikring af de bagved liggende byområder	<p>Arbejdet med at forhøje Kalveboddiget blev afsluttet i 2012. Der arbejdes p.t. på, at afslutte projektet med et landdige, der skal forløbe fra hvor Kalveboddiget slutter, igennem Kongelunden til Ullerup.</p>
Dræning	<p>Området ligger mellem kote +1 og kote -2,5 meter. Vandstanden reguleres med dræning via et omfattende kanal- og grøftesystem fra to pumpestationer: én i den nordlige ende ved Sjællandsbroen og én i den sydlige ende ved overgangen til Kongelunden. Den sydlige pumpestation betjener delområde 3 og 4, den nordlige delområde 2. De fleste stikgrøfter er spærret et til flere steder, og pumpekanalerne er ligeledes blevet forsynet med stibord der sikre bedre hydrologiske forhold på strandengene.</p>
Kalvebod Fælled i dag	<p>Kalvebod Fælled fremtræder i dag som vidtstrakte, flade strandengs- og strand-overdrevsarealer, hvoraf de fleste afgræsses, mens mindre arealer i delområde 3.1 og 3.3 er under tilgroning. Den gamle kystlinie kan visse steder mod øst erkendes som en svag forhøjning i terrænet.</p> <p>I sydvest er området karakteriseret ved et lavvandet søområde (Klydesøen), som veksler med lavtliggende fugtige strandengsarealer.</p>

Figur 2. Kortudsnit af farvandet/kystområdet, som siden inddæmmedes. Stednavnene Ndr. Klapper og Svenskeholm fremgår. I sydøst ses Kongelunden.

Hidtidige plejeindgreb

Indtil området blev åbnet for offentligheden i 1984, har der ikke været foretaget naturplejeforanstaltninger, så hele området (delområde 2, 3 og 4) har som følge af tørlægningen været udsat for en kraftig naturlig tilgroning med skov, krat, tagrør og bjerg-rørhvene.

Udviklingen blev for alvor vendt i delområde 3 og 4 som følge af de tiltag, der var foreskrevet i de foregående plejeplaner. Siden er græsningen udvidet til at berøre hovedparten af de åbne arealer, hvorved vidtstrakte enge er genskabt. Samtidig er vandstanden i område 3 og 4 hævet, hvilket har øget området variation. I dag er det kun Pinseskoven, Fasanskoven samt arealerne mellem Fasanskovvej og Øresundsforbindelsen og arealet mellem Kanonvej og Ørestad Syd, der ikke er under græsning med kvæg, heste eller får.

Rekreativt areal

Kalvebod Fælleds status som offentligt tilgængeligt naturområde og beliggenheden tæt ved København bevirker, at der er knyttet store rekreative interesser til området.

2. ADMINISTRATIVE FORHOLD

I dette kapitel nævnes kort hovedtrækkene af de administrative rammer, der er for plejeplanlægningen i kraft af love m.v., anden fysisk planlægning og fredningskendelsen.

2.1 De vigtigste formelle rammer

Vildtreservat

Kalvebod Fælled er i medfør af jagt- og vildtforvaltningsloven udlagt som vildtreservat (bilag 1). Reservatet omfatter hele delområde 3 og 4. Endvidere indgår havområdet i hele habitat- og fuglebeskyttelsesområdet.

Reservatbestemmelserne medfører jf. Miljø og Fødevarerministeriets BEK nr. 545 af 20/05/2012 (bilag 1), at der generelt er forbud mod jagt på og indfangning af fugle i reservatet. Desuden er der forbud mod offentlig færdsel i det ca. 400 ha store Klydesøområde (svarende til afd. 441 - dvs. afgrænset af Reservatvej og grøften i forlængelse af denne, Sydmøllehøj, Sydmøllevej og havet). Naturstyrelsen kan dog udøve jagt på pattedyr, samt regulere vildt, der gør skade på den øvrige fauna.

EF-fuglebeskyttelsesområde

I 1983 blev Kalvebod Fælleds delområde 3 og 4 og det omkringliggende fladvandede havområde udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 111 i henhold til Rådets direktiv nr. 79/409 af d. 02.04.79. Grundlaget for udpegningen af Kalvebod Fælleds delområde 3 og 4 var ynglebestanden af følgende af direktivets "Liste I"-arter: Rørhøg, klyde, havterne og mosehornugle.

EU-habitatområde

Kalvebod Fælleds delområde 3 og 4 er endvidere udpeget som EU-habitatområde nr. 127 i henhold til Rådets direktiv nr. 92/43 af d. 21.05.92. EU-habitatområdet har samme afgrænsning som fuglebeskyttelsesområdet.

Habitatområdet er udpeget af hensyn til naturtypen *atlanterhavs-strandeng* (EU-habitattype 1330).

EU-habitatdirektivet har til formål at opretholde og genoprette en "gunstig bevaringsstatus", dvs. en naturlig og stabil udbredelse af de naturtyper og arter, der er omfattet af direktivet. Ifølge habitatdirektivet er den danske stat således forpligtiget til at iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger (pleje), af hensyn til naturtypen *atlantisk strandeng* på Kalvebod Fælled, som habitatområdet er udpeget for at beskytte. Herunder skal det sikres, at der undgås forringelser af områdets strandengsnaturtype og levestederne for de fuglearter, som EF-fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte.

EU's Natura 2000-direktiv forpligter Danmark til, at gøre den nødvendige indsats for, at sikre de naturtyper og arter der er en del af udpegningsgrundlaget for Kalvebod Fælled.

Natura 2000-plan.	<p>Miljø- og Fødevarerministeriet har ansvaret for, at der udarbejdes en Natura 2000-plan for Natura 2000-område 143, som Kalvebod Fælled er en del af. Planen beskriver de overordnede samt konkrete målsætninger for naturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Planen kortlægger hvilke trusler der er mod de udpegede arter og naturtyper, hvordan bevaringsstatus er, og forslår tiltag der skal forbedre bevaringsstatus (bilag 8).</p> <p>Naturstyrelsen har udarbejdet en Natura 2000-plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område 143, som Kalvebod Fælled er den væsentligste landdel af. Handlingsplanen beskriver hvordan Natura 2000-planens mål skal nås (bilag 9).</p>
Naturbeskyttelsesloven	<p>Hovedparten af arealerne i delområde 3 og 4 er beskyttet mod tilstandsændringer gennem naturbeskyttelseslovens § 3, som bl.a. omfatter strandenge, ferske enge og overdrev, moser, søer og vandløb. De eneste arealer, der <u>ikke</u> er omfattet af § 3-beskyttelsen, er reelt skovbevoksninger på tør bund, dvs. visse dele af Pinseskoven og Fasanskoven, samt skydebanen og golfbanen i delområde 2.</p> <p>Dele af arealerne ligger endvidere inden for skovbeskyttelseslinien (lovens § 17).</p>
Skovloven	<p>De arealer, der i 1996 bar egentlig skov, er noteret som fredskovspligtige i medfør af skovlovens § 4, stk. 1, nr. 1. Denne registrering gælder primært for Fasanskoven og Pinseskoven. Store dele af de skovbevoksede arealer i Pinseskoven og Fasanskoven er registreret som § 25 skov, som er særligt værdifuld skovnatur, 6c ældre tilgroningsskov.</p>
Bestemmelse for Civil Luftfart	<p>Hele Kalvebod Fælled ligger indenfor 13 km-nærzonen omkring Kastrup Lufthavn. Ifølge EU Forordning 139-2014 er CPH bl.a. forpligtiget til at sikre, at der ikke indenfor nærzonen forekommer beplantning eller anlæg af søer, som kan være til fare for flytrafikken. Formålet er at modvirke forhold, der øger risikoen for kollisioner mellem fugle og fly. Forordning 139/2014 administreres af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.</p>

2.2 Anden fysisk planlægning

Landsplan	Den sydlige del af område 4 er omfattet af landsplandirektiv om lufthavnens omgivelser
-----------	--

Fingerplan 2017

Området er omfattet af Erhvervsstyrelsens landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning, Fingerplan 2017. Fingerplan 2017 har udpeget området til biologisk kerneområde, sårbart naturområde, landskabeligt interesseområde og regionalt friluftsområde (omfatter dog ikke Klydesøområdet). Endvidere er området udpeget til at være af begrænset drikkevandsinteresse.

Kommuneplan 2015
Københavns kommune.

Kalvebod Fælleds delområde 2 og 3 er i kommuneplan 2015 udpeget til regionalt friluftsområde. Kommunens overordnede mål for grønne områder er at bevare og forbedre de rekreative muligheder under samtidig hensyntagen til kulturhistoriske og naturmæssige interesser. Herunder ønsker Kommunen at lette adgangen til de grønne områder i kommunen ved at etablere stier og andre forbedringer for gående og cyklister.

Kommuneplan 2014-26
Tårnby kommune

Delområdet 4 er beliggende i Tårnby kommune, og er i kommuneplanen udlagt som rekreativt naturområde og område til offentlige formål.

Citat fra kommuneplanen om Naturpark Amager, hvor Kalvebod Fælled er den centrale del af: *"Samarbejdet omkring Naturpark Amager har til formål at udvikle både områdets enestående naturværdier og den rekreative udnyttelse. Det betyder, at forholdene for områdets dyre- og planteliv skal fastholdes og forbedres, samtidig med at befolkningens adgang til området fra de tilgrænsende byområder skal udvikles."*

Driftsplan for Naturstyrelsen
Hovedstaden

Naturstyrelsens arealer der er omfattet af fredningen indgår i driftsplanen for Naturstyrelsen Hovedstaden under områdeplanen for Kalvebod Fælled. Driftsplanen beskriver hvilke tiltag og type af naturpleje, som forventes gennemført hen over en 15 årig periode. Naturstyrelsens driftsplan skal i udgangspunktet følge de retningslinjer og bindinger, der er pålagt arealerne, herunder understøtte de tiltag der fremgår af plejeplanen knyttet til fredningen og Natura 2000-plejeplanen. I de tilfælde, hvor der ikke er overensstemmelse mellem tiltag i driftsplan og plejeplan, vil driftsplanens tiltag kun kunne gennemføres såfremt der kan opnås tilladelse eller dispensation hos relevante myndigheder.

2.3 Fredningen

Formål

Kalvebod Fælled er fredet i henhold til Overfredningsnævnets afgørelse af d. 14.11.90 om fredning af Kalvebodkilen. Hele afgørelsen findes i bilag 6 i nærværende plan.

Fredningens formål er at opretholde og muliggøre en forbedring af de biologiske og landskabelige værdier, der er knyttet til området, samt at fastholde og regulere friluftslivets ret til færdsel i området og dets anvendelse til fritidsformål i

øvrigt.

I fredningsafgørelsen beskrives Kalvebod Fælled som udstrakte strandenge, rørsumpe, overdrevsarealer, en del søer og vandhuller samt selvsået birkeskov og ca. 30 ha plantede skovbevoksninger. Overfredningsnævnet bemærker videre, at naturpleje er påkrævet for at fastholde de forskellige udviklingsstadier af successionen efter inddæmningen

Delområder

Fredningsområdet er opdelt i 6 delområder med uens fredningsformål. Områdeinddelingen fremgår af bilag 6, desuden ses beliggenheden af delområde 2, 3 og 4 af figur 1. Denne plan omhandler delområderne 2, 3 og 4. For delområde 4 er fredningsformålet primært at bevare og pleje naturområdet til gavn for plante- og dyrelivet, herunder navnlig fuglelivet. I de øvrige delområder lægges der særlig vægt på de rekreative hensyn.

Plejemyndighed

Udover de generelle fredningsbestemmelser har Overfredningsnævnet fastlagt en række særbestemmelser for de enkelte delområder. Tillige er der udpeget en plejemyndighed for hvert delområde. Plejemyndigheden er tillagt særlige beføjelser, bl.a. til at udføre den naturpleje, der skønnes egnet for at forbedre forholdene for dyre- og plantelivet, samt til at iværksætte tiltag, der opretholder eller forbedrer de landskabelige værdier. Det er dog en betingelse at aktiviteterne udføres på baggrund af en samlet plan (f.eks. denne plejeplan).

Naturstyrelsen er plejemyndighed i delområderne 2, 3 og 4, med undtagelse af delområde 4.9, hvor Tårnby kommune er ejer og plejemyndighed.

2.3.1 Plejeplanens geografiske afgrænsning

Nærværende plejeplan omfatter alle de ovennævnte arealer, hvor Naturstyrelsen er plejemyndighed, samt et lille areal i sydøst. Matr. 1e Koklapperne, hvor Tårnby kommune er ejer og plejemyndighed (delområde 4.9).

Denne plan er den 5. i rækken af plejeplaner der dækker område 2, 3 og 4 i fredningen.

3. STATUS FOR NATUR- OG REKREATIVE FORHOLD

3.1 Vegetationstyper

- 3.1.1 Åbne arealer** Hovedparten af planområdet består af strandengs- og -overdrevsarealer.
- Strandeng** Strandengen på Kalvebod Fælled mangler den for vegetationstypen karakteristiske, lejlighedsvis oversvømmelse med saltvand. Når karakteren alligevel synes at kunne opretholdes uændret over årene, skyldes det, at grundvandet, der siver op på grund af udpumpningen af overfladevand, er saltholdigt.
- Strandoverdrev** Strandengen går naturligt over i strandoverdrevet, når man bevæger sig fra det fugtige over på det mere tørre. På Kalvebod Fælled findes strandoverdrevene, som det er sædvanligt, på en mere højtliggende bund end strandengene. Mest typisk i området langs Kanalvej.
- Bjerg-rørhvene** På Kalvebod Fælled fandtes bjerg-rørhvene i usædvanligt store monokulturer og optrådte endvidere i de øvrige plantesamfund både på helt ferske og på moderat saltpåvirkede områder. Som følge af, at vegetationsudviklingen på Kalvebod Fælled er forløbet uden græsning eller pleje i 50 år, har planten haft gode betingelser for at sprede sig på strandenge og -overdrev i takt med at disse siden inddæmningen er blevet mere og mere ferske.
- 3.1.2 Skov og krat** Kalvebod Fælleds skove er situeret som følger: nogle større partier i delområde 2 (mod øst), Fasanskoven i delområde 3-4 samt Pineskov i delområde 4.
- Bevoksning i delområde 4** I fredningsafgørelsen er det for delområde 4 bestemt, at arealer, der var ubevoksede på fredningstidspunktet (1990), ikke fremover må tilplantes. Fredningsbestemmelserne indeholder ikke specifikke krav om pleje for at forhindre naturlig tilgroning, men det er bestemt, at fredningsformålet for delområde 4 er, at bevare og pleje området til gavn for plante- og dyrelivet. Derfor har det i plejeplansammenhæng interesse at gøre status over udviklingen siden fredningen, også hvad angår krat- og skovbevoksninger.
- Pineskov** Pineskoven dækker nu 197 ha inkl. mindre åbne arealer med eng- og strandengsvegetation i skoven. Skoven er beliggende imellem kote +0,25 og kote -2,0 meter.
- I forbindelse med Naturstyrelsens udarbejdelse af Naturskovs-strategien i 1994 blev hele Pineskoven udpeget til henholdsvis plukhugstdrift og urørt skov

3.2 Hittidig vegetationspleje (delområde 3 og 4)

Dåvildt	<p>Dåvildtet blev udsat på Kalvebod Fælle i årene 1985/86 fra Dyrehaven. Bestanden vurderes til at være på mellem 250-300 dyr svarende til, hvad der p.t. vurderes at være, Kalvebod Fælleds naturlige bæreevne. Dette bliver løbende vurderet, og bestanden vil blive tilpasset, så der ikke skal vinterfodres.</p> <p>Formålet med dådyrenes tilstedeværelse på Kalvebod Fælle er først og fremmest, at dyrene bidrager til en god naturoplevelse for de besøgende. Ud fra tilkendegivelser fra skovgæster er det en meget væsentlig og positiv oplevelse at møde dådyrene i naturen. Herudover kan dåvildtets græsning, supplere kvægafgræsningen udenfor hegningerne.</p>
Afgræsning i årene 1991-2005	<p>Fra 1991 til 2003 har Naturstyrelsen drevet afgræsning med egne stude. Desuden har lokale siden 1986 drevet hesteafgræsning på mindre arealer øst og nord for Pinseskoven. Fra 2003 er alle afgræssede arealer blevet naturplejet af forpagteres/dyreholderes dyr.</p>
Afgræsning i årene 2005-	<p>I forbindelse med en reform af EU's landbrugsstøtte i 2005, hvor der blev givet tilskud til vedvarende græs, valgte Naturstyrelsen, at ændre kravet til græsningstryk, således at der fremadrettet skulle gå min. 1 voksent dyr pr. ha. KU's belægningsforsøg i 1990'erne i Klydesøområdet viste tydeligt, at det var nødvendigt med et højere græsningstryk, end et 1 voksent dyr pr. 2 ha., hvis arealet med bjergørhvene skulle reduceres. Denne strategi har været succesfuld, idet bjergørhvenen nu er væsentlig reduceret på de fleste afgræssede arealer på Kalvebod Fælle.</p> <p>Kortlægningen i forbindelse med Natura 2000-planerne, viser at arealer i god bevaringsstatus er steget betragteligt siden 2005.</p>
Slåning af vegetationen	<p>Publikumsarealer og tidligere vildgare er slået én gang årligt, uden at den afslåede vegetation er blevet fjernet. Desuden er afgræssede strandenge og strandengsoverdrev slået maskinelt, i det omfang afgræsningen ikke kan holde tilgroningen nede.</p>
Afbrænding	<p>Det er Naturstyrelsens erfaring at en vinterafbrænding af tørt græs, efterfulgt af en tidlig afgræsning i april, er en meget velegnet metode til at reducere bjergørhvene. Men det kræver at der er store sammenhængende partier med tørt græs, hvis afbrændingen skal lykkes. Efter at kravet til græsningstrykket blev øget i 2005, er der kun få steder hvor det er muligt at afbrænde i dag.</p>

3.3 Afvandingsforhold og vådområder

Afvandingsystemet er meget enkelt opbygget med relativt få kanaler og grøfter. Rørlagte dræn forekommer ikke.

Vestamager pumpe-digelag	<p>Københavns og Tårnby Kommuner har ved en vandløbsretlig kendelse etableret Vestamager Pumpedigelag pr. 1. jan. 2004. Formålet hermed er primært at fordele driftsudgifterne ved anlæggene inden for afvandingsområdet i Øre-</p>
--------------------------	---

stad, Bella Center, motorvej, togbane og andre tekniske anlæg.

Klimasikring Pumpedigelaget fik udarbejdet en sikkerhedsmæssig vurdering af digesikringen for Pumpedigelaget. Vurderingen mandede ud i en anbefaling af, at kystdiget om Kalvebod Fælled forhøjes til 5,9 meter, fra dets daværende højde på 3,5 -3,7 meter. Anlægget blev afsluttet i vinteren 2011-12.

3.3.1 Vandets saltindhold

Kalvebod Fælled var som nævnt et havområde før inddæmningen. Derfor er jordens og dermed jordvandets saltindhold større end normalt på kystnære arealer. Saltindholdet er med årene faldet idet saltet udvaskes af regnvandet og pumpes bort gennem afvandingssystemet. Udvaskningen sker hurtigst på de højest liggende og de mest sandede arealer.

Saltindholdet har både betydning for udbredelsen af plantesamfund og for mulighederne for kreaturvanding. Erfaringerne viser at dyrene langsomt bliver forgiftet hvis drikkevandets saltindhold overstiger 0,4%.

3.3.2 Sydvestre afvandingssystem

Klydesøen Målet med vandstandshævningen ved Klydesøen var, at opnå det størst mulige areal med lavt vand (5-15 cm vandstand) - dog maksimalt med 120 ha vandflade på det nye lavvandede søområde ved Sydmøllevej.

Sensommervandstand I perioden 1. august til 31. oktober sænkes vandstanden til kote -2,60 for, at give kreaturerne adgang til at græsse tagrør langs søbredden. Dermed søges undgået, at lavtvandsarealerne gror til med tagrør.

Stemmeværker I forbindelse med etableringen af Øresundsforbindelsen blev afvandingen syd for motorvejen omlagt, i den forbindelse blev der etableret tiltag der sikre, at vandet bliver længere på arealerne. Ved Kalvebod Sti og ved Nihøj er der placeret stigning. I forrige planperiode (2010-2014) er der ved pumpekanalerne ved Villahøj etableret stigning, hvilket har medført store lavvandede arealer nord og syd for højen.

3.3.3 Sydøstre afvandingssystem

Vandstand I sydøstre afvandingsskanal er vandstanden holdt uændret omkring kote -2,5 meter. Denne kote sikrer tilstrækkelig afvanding i Pinseskoven, som i den laveste vestlige del ligger i kote -1,75 meter.

Opstemninger I forbindelse med vandvendingen ved motorvejsanlægget blev der yderligere indbygget 4 stemmeværker i grøftesystemet nord for Kalvebod Sti.

Ørestad Syd Vandet fra Ørestadsområdet ledes indtil videre mod vest i de hidtidige afvandingsskanaler. Vandet fra Ørestad Syd, således til Søndre Pumpe, mens Ørestad City og Bella Kvarteret afvandes af Nordre Pumpe og Nordre landvandskanal.

Hejresøen Hejresøen blev dannet i 1991/92 ved en vandstandshævning i den sydlige

lavtliggende (afgravede) del af afd. 468. Vandstanden reguleres ved et overløb i søens vestlige ende.

Siden søen blev etableret, har tagrørs-bevoksningerne omkring søen bredt sig kraftigt på bekostning af arealet med åbent vand. I søens vestlige del, hvor vandstanden er omkring 1 meter, er der dog stadig åbent vand - især til gavn for svømmeænder og lappedykkere.

3.3.4 Grundvandssænkning langs Øresundsforbindelsen

Øresundsforbindelsens motorvej og jernbane krydser Kalvebod Fælled under terræn. Placeringen under terræn medfører behov for konstant udpumpning af vand fra vej- og baneudgravningerne. Grundvandsstanden omkring Øresundsforbindelsen er således sænket med 3-5 meter. Effekten aftager med øget afstand til anlægget og er ikke længere målbar 500 m fra dette.

3.3.5 Ornitologiske interesser

Fuglelokalitet af international betydning

Hele Kalvebod Fælled er af international betydning som fuglelokalitet, og delområde 3 og 4 er udpeget til EF-fuglebeskyttelsesområde af hensyn til ynglebestandene af "Liste I"-arterne: Mosehornugle, klyde, rørhøg og havterne. Endvidere er området udpeget som et nationalt, biologisk interesseområde.

Klydesøområdets særlige værdi for fuglene skyldes bl.a., at området er beskyttet mod forstyrrelser forårsaget af færdsel. Området er meget vigtigt for ynglende og rastende vadefugle, som har behov for fugtige eller lavvandede fourageringsområder. De fleste vadefugle foretrækker områder med lav vegetation.

Trækfugle

Kalvebod Fælled har især under efterårstrækket stor betydning som rasteplass for trækkende ande-, rov-, vade- og småfugle.

Overvintringslokalitet

Som overvintringslokalitet har området især betydning for skovhornugle og en række rovfuglearter - hyppigst ses tårnfalk, vandrefalk, havørn, musvåge, fjeldvåge og blå kærhøg, som bl.a. lever af områdets smågnavere.

Ynglefugle

Kalvebod Fælled har særlig betydning som yngleområde for vandfugle. F.eks. yngler her en række vadefuglearter: strandskade, klyde (LC), stor præstekrave (LC), vibe (LC), dobbeltbekkasin (LC), rødben (LC) og sydlig alm. ryle (EN). I 2016 er brushøns vendt tilbage som ynglefugl efter over 30 års fravær. Af ynglende andefugle kan nævnes gråstrubet lappedykker, gravand og grågås samt - fåtalligt - skeand, krikand, knarand og atlingand (NT). Desuden er havterne og dværgterne på den kunstige ø, der i sidste planperiode blev etableret i Klydesø. Se bilag 7 opgørelse over ynglefugle 2017 udarbejdet af og for DOF-København.

Problemer og plejelementer

Vadefuglene havde i 1990'erne og starten af 2000'erne haft meget dårlig ynglesucces på Kalvebod Fælled, idet hovedparten af rederne bliver prædateret. Ph.d. Henrik Olsen påviste i sine forsøg på Kalvebod Fælled, at især ræve er den væsentligste prædator på vadefuglereder og -unger. Rævebestanden var sandsynligvis unaturligt høj som følge af de nærliggende boligområder med

den (direkte og indirekte) fodring, der her typisk sker af "byrævene".

Prædationskontrol Et delprojekt i EU Life-engfugleprojektet på Kalvebod Fælled var, at sikre at rævene ikke igen får en så begrænsende betydning for vadefuglenes ynglesucces. Derfor er der etableret 25 rævekunstgrave på Kalvebod Fælled, hvorfra det er mere effektivt at regulere rævene. Naturstyrelsen har en aftale med lokale jægere, der står for den løbende prædationskontrol.

Udtørring Efter at skov og krat er fjernet fra de fleste afgræssede strandenge, er det største problem for vadefuglene, at engene ofte tørrer ud i de vigtige forårsmåneder. Vandstandshævning ved punktvis grøfttilstopninger kan forsinke/mindske problemerne med udtørring af fourageringsområder for vadefuglene. Naturstyrelsen har derfor i samarbejde med Sund og Bælt A/S, igangsat et projekt hvor grundvand fra Øresundsmotorvejen pumpes ud på Ndr. Klapper. Projektet forventes klar til drift i foråret 2018.

Padder

Kalvebod Fælled er levested for 7 arter, hvortil kommer den måske forsvundne løgfrø (rødliste: V). I plejesammenhæng skal specielt de efterhånden fåtalige forekomster af grønbroget tudse (rødliste: V) og strandtudse fremhæves. Begge tudsearter er tilknyttet strandenge, idet de på forskellig vis er tilpasset livet i temporære, noget saltholdige og lysåbne vandsamlinger, der typisk opstår som følge af vinteroversvømmelser.

Grønbroget tudse Indtil anlægget af Kalvebodmotorvejen blev påbegyndt i 1984 var den grønbrogede tudse talrig - især på den nordvestlige del af Kalvebod Fælled, hvor arten holdt til i kanalerne og i enkelte vandhuller. Nu er bestanden reduceret til nogle få individer ved Klydesøen, hvor dæmningen formentlig er et vigtigt fouragerings- og overvintringsområde for begge de sjældne tudsearter. Grønbroget tudse er knyttet til strandeng, hvor den lægger æg i vandsamlinger uden eller med meget sparsom vegetation omkring.

Strandtudse Et konsulentfirma undersøgte området for strandtudser i 2014, hvor konklusionen viste, at der sandsynligvis ikke længere lever strandtudser på Kalvebod Fælled

Semiaquatic LIFE Naturstyrelsen er i 2015, i samarbejde med Københavns Kommune, indtrådt i Semiaquatic Life-projektet. Projektet skal skabe bedre vilkår for strandtudsen ved at der etableres større lavvandede vandhuller og etableres overvintringssteder. Endelig skal strandtudsen genudsættes på Kalvebod Fælled

3.4 Rekreative interesser

Publikumsundersøgelse På baggrund af en undersøgelse af friluftslivet på Kalvebod Fælled, foretaget af Københavns Universitet i 2014, er det totale besøgstal for Kalvebod Fælled beregnet til ca. 560.000 besøg om året.

Besøgstallet på Kalvebod Fælled er tidligere blevet bestemt for årene 1985-86, 1986-87 og 1987-88 (herefter benævnt: 1986, 1987 og 1988) med flg. re-

sultat: 247.000; 424.000 og 473.000 årlige besøg. Sammenlignet med Naturstyrelsen øvrige arealer, så er antallet af besøgende på arealet højt og betegnes som ”Intensiv anvendt skovområde”.

Det forventes at besøgstallet vil stige væsentlig de kommende år, af flere grunde. Kalvebod er blevet en del af Naturpark Amager, og Ørestad er under kraftig udbygning og der forventes 15.000 nye borgere tæt på Kalvebod Fælled

Organiseret brug	Ovennævnte tal for den rekreative benyttelse af Kalvebod Fælled omfatter både organiseret og uorganiseret benyttelse. Det organiserede friluftsliv, som bl.a. tæller Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforening, DOF, Botanisk Forening, sportsklubber mfl., bidrager med en lang række naturaktiviteter
Naturcenter Amager	Naturcentret er opført som et klyngebyggeri med to naturskoler, et Friluftshus (her kan brugerne leje cykler, båludstyr m.m. samt få vejledning i brug af området), en toiletbygning, en skovløberbolig, samt diverse depotbygninger – ialt ca. 1500 m ² bebyggelse indenfor et areal på én ha. Traktørstedet Kalvebod Fælled er den seneste bygning, der blev taget i brug i foråret 2008. Traktørstedet er ejet af Naturstyrelsen, og drives af en forpagter.
Naturlegepladsen Himmelhøj	I 2004 blev der mellem Vestamager Metrostation og Naturcenteret etableret naturlegepladsen Himmelhøj. Himmelhøj blev udført og skabt af kunstneren Alfio Bonnano og består af 3 delelementer, Amager arken, Insektskoven og Ildstedet
Naturvejledningen	De to kommunale naturskoler betjener 0 – 18 års området, hvilket i praksis vil sige børneinstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser. I Friluftshuset er der ansat friluftvejleder, som formidler aktuelle naturemner for de uorganiserede brugere, familier, foreninger og turister, primært med det sigte at brugerne inspireres til egne aktiviteter.

3.4.1 Brugernes ønsker

Præferenceundersøgelse

Københavns Universitet har i 2014 gennemført en præferenceundersøgelse på Kalvebod Fælled. Undersøgelsen viste, at publikum generelt er tilfredse med områdets store åbne vidder med græssende kvæg og naturværdier (96% er tilfredse eller meget tilfredse med området). En del af de adspurgte - især motionister og gående - var utilfredse med de store indhegnede områder og manglen på naturstier. Blandt cyklisterne var der ønske om at få flere veje asfalteret.

Endvidere optrådte følgende ønsker til områdets rekreative udvikling: flere skovområder, rigere flora, rigere fugleliv, mere stilhed, flere besøgende, flere bænke, bademuligheder langs kysten, flere læmuligheder, flere opholdsarealer til familiebrug og færre lige veje.

3.4.2 Ammunitionsrydning

Kalvebod Fælled blev indtil 1972 benyttet som øvelsesterræn af Forsvaret.

Hele Kalvebod Fælled blev ryddet for forsagere på overfladen ved udgangen af 2010, hvorefter der nu er tilladt færdsel i terræn, dog ikke Klydesøområdet der er lukket for færdsel i terræn af hensyn til fuglelivet.

Da der stadig kan være forsagere i jorden, er det ikke tilladt at grave i jorden.

3.4.3 Stier og publikumsfaciliteter.

Stier	I forbindelse med åbningen af Kalvebod Fælled for offentligheden blev det eksisterende vejsystem udbygget. Siden er der løbende blevet anlagt flere stier, primært smalle grusstier.
Nye stier	I forrige planperiode (2010-14) er der anlagt nye stier på Ndr. Klapper, i Fåsanskoven og i Pinseskoven. Dæmningsvej er blevet asfalteret med tilskud fra Vejdirektorats Supercykelstipulje. Den er i dag meget benyttet af de mange motionscykelister.
Fugletårne og -skjul	<p>I 2005 er der etableret 2 fugleskjul i rørskoven i Store Høj søen. I forbindelse med EU-Life engfugleprojektet er der i 2008 etableret et fugleskjul i grøften ved Sydmøllevej, umiddelbart ud for et område med lavt vand. Herfra er det muligt at opleve vadefugle der fouragerer i det lave vand.</p> <p>I 2013 er der etableret 3 fuglehuse på Kalveboddiget, hvor der er fin udsigt over Klydesø og Køge bugt.</p>
Skiltning	Skiltning i terrænet på Kalvebod Fælled følger de overordnede rammer for Naturstyrelsens skilteprogram.
Folder	<p>En vandretursfolder for området blev udgivet i 1984 og revideret flere gange siden, senest i 2010. Der er udgivet en lang række aktivitetsfoldere for området, som tager udgangspunkt i aktiviteter på arealerne. De distribueres fra Fri-luftshuset og via nettet.</p> <p>Der er udgivet en samlet folder for Naturpark Amager på dansk og engelsk.</p>
Hunde	På Kalvebod Fælled er der forbud mod at medtage løse hunde af hensyn til områdets dyreliv. Der er forbud med at medbringe hunde i foldene med heste og kreaturer.
Fiskeri	Fiskeri er tilladt i alle søer og kanaler med undtagelse af Klydesø, samt i golfbanens interne vandsystem, hvor der er forbud mod lystfiskeri. I delområde 2 er fiskeri kun tilladt i Trekantssøen og i Nordre Landvandskanal.

3.4.4 Adgang til Kalvebod Fælled

Motorkørsel er ikke tilladt for brugerne af Kalvebod Fælled.

Bilister	Af figur 4 ses, at der findes P-pladser nær de fleste indgange. Parkeringsmulighederne vurderes generelt at være for begrænsede i betragtning af Kalve-
----------	--

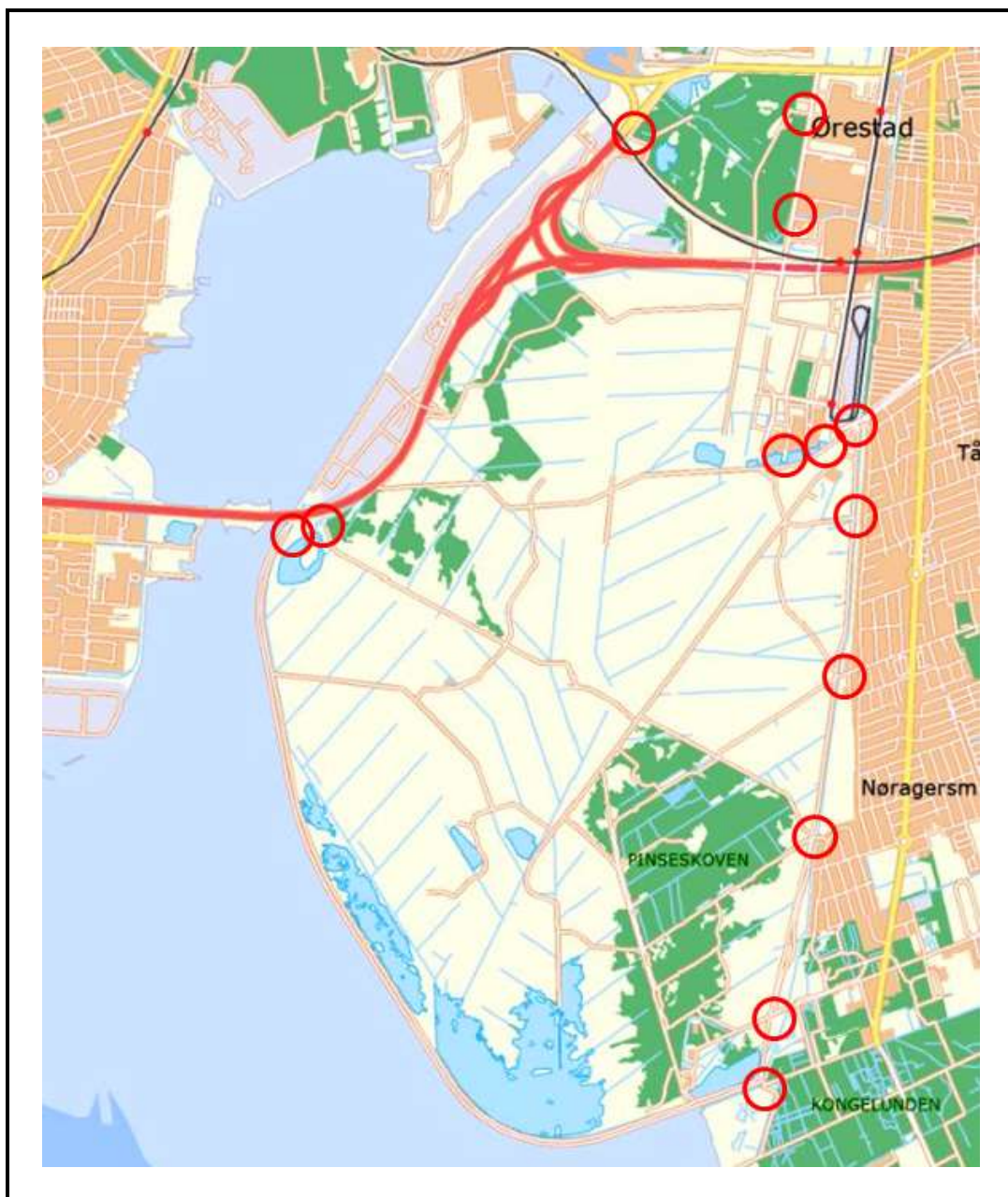
bod Fælleds stærkt stigende besøgstal og popularitet til friluftsliv. Udfordringen er størst ved p-pladsen på Otto Baches Allé / Finderupvej, der ofte er overfyldt i weekender.

Knallertkørsel

Fredningsbestemmelserne giver ikke mulighed for knallertkørsel i området.

Offentlige transportmidler

Mulighederne for, at komme til Kalvebod Fælled med offentlige transportmidler blev i oktober 2002 forbedret, da metro-forbindelsen mellem Københavns centrum og Otto Baches Alle var færdig. Mulighederne for, at benytte Kalvebod Fælled som udflugtsområde blev dermed stærkt forbedrede.

Figur 4. Adgangsveje til Kalvebod Fælled

Cyklister

En meget benyttet måde at transportere sig til Kalvebod Fælled på i dag er på cykel.

Der findes 3 regionale cykelruter på Kalvebod Fælled: sti nr. 16 ad Kanalvej,

sti nr. 33 ad Reservatvej-Nihøjevej-Ellevehøjvej samt sti nr. 34 ad Kalvebod Sti.

I takt med at der er flere brugere af Kalvebod Fælled, herunder et stærkt stigende antal motionscykelister, oplever Naturstyrelsen et øget antal konflikter med de forskellige brugere.

Stigende rekreativ betydning

Brugernes benyttelse af Kalvebod Fælled forventes at være stigende både nærrekreativt og som regionalt udflugtsområde. Den nærrekreative benyttelse vil tiltage i takt med tilflytning til Ørestad. Kalvebod Fælleds betydning som regionalt udflugtsområde forventes øget. Naturpark Amager samarbejdet, med dets fokus på den rekreative udvikling, forventes også at have betydning for den stigende brug af Kalvebod Fælled. Som det eneste naturområde i regionen byder Kalvebod Fælled på et storslået åbent landskab af strandenge og -overdrev med græssende kreaturer og en mangfoldighed af plante- og dyreliv.

Naturpark Amager

Udviklingsprojektet Naturpark Amager, med dens fokus på, at skabe bedre muligheder for den rekreative brug af Kalvebod Fælled, forventes også at øge antallet af besøgende væsentligt i den kommende planperiode.

4. MÅLSÆTNINGER FOR DRIFTS- OG PLEJETILTAG

Overordnet fredningsformål	Da Kalvebodkilen og herunder Kalvebod Fælled i 1990 blev fredet, var det overordnede fredningsformål: <i>“at sikre en opretholdelse og muliggøre en forbedring af de biologiske og landskabelige værdier, der er knyttet til området, samt at fastholde og regulere almenhedens ret til færdsel i området og dets anvendelse til fritidsformål i øvrigt.”</i>
Overordnede driftsmål	Det er Naturstyrelsens langsigtede biologiske mål, at vedligeholde arealet med strandengslignende vegetation på Kalvebod Fælled. I Naturstyrelsens drift af Kalvebod Fælled skal udvikling af befolkningens brug af området - jf. fredningsformålet - indgå som et vigtigt og sideordnet element til de biologisk begrundede plejetiltag. Et delmål ved tilrettelæggelsen af brugen er, at stier, anlæg og deres placering i videst muligt omfang skal bidrage til at modvirke konflikten mellem de enkelte brugergrupper. F.eks. kan der anlægges stier for gående parallelt langs de stier, som hurtigt kørende brugere benytter, f.eks. Kanalvej og Kalvebodsti. Ved administrationen af området prioriteres det højt at udvikle befolkningens brug af hele Kalvebod Fælled, således at der bliver et udbredt kendskab til arealets kvaliteter og så der sikres bred opbakning til den beskyttelsespolitik, som er udmøntet i fredningen af området.

4.1 Delområde 2

Fredningsafgørelsen	I fredningsafgørelsen nævnes specifikt, at der kan anlægges en golfbane på betingelse af, at almenheden sikres adgang til gående færdsel på banen. Der kan endvidere jf. § 10 tilvejebringes de publikumsfaciliteter, som er nødvendige for områdets rekreative anvendelse, forudsat at faciliteterne er beskrevet i en færdig plejeplan.
Naturstyrelsens mål	Delområdet skal i planperioden plejes i det omfang det er nødvendigt. I kapitel 5 findes nærmere retningslinjer for den rekreative udvikling af arealet omkring golfbanen, samt plejetiltag der skal sikre de botaniske værdier i området. Driftsmålet for fredskovsområderne er blandet løvskov, fortsat med betydeligt indslag af birk.

4.2 Delområde 3

Fredningsafgørelsen	Ifølge § 11 kan der etableres: Opholdsarealer for brugerne og publikumsfaciliteter, som er nødvendige for områdets rekreative benyttelse. Desuden kan der plantes løvtræer i delområdets vestlige del langs motorvejen, forudsat at de enkelte tiltag er beskrevet i
---------------------	---

en færdig plejeplan.

Naturstyrelsens mål

Delområdet opdeles i tre zoner, som fremgår af **Plejekort 1**. Generelt for alle zoner er, at Naturstyrelsen ønsker at forbedre de rekreative tilbud bl.a. ved anlæg af nye stier, opholdsarealer m.m.

I zone 3.1 (Fasanskoven m.v.) er det langsigtede driftsmål at opnå en blandet løvskov med hovedvægt på birk med indblanding af andre løvtræarter f.eks. vintereg. Fredningens mulighed for supplerende tilplantning anvendes i det omfang det er hensigtsmæssigt, ligesom der i tråd hermed generelt ikke gribes ind mod successionen fra krat og åbne biotoper til skov. Skovbevoksningerne udformes med henblik på at sikre den bedst mulige afskærmning af motorvejene mod nord og vest.

I zone 3.2 (Nordre Klapper) er driftsmålet at sikre området som græsningseng. Naturstyrelsen kan lade dele af strandengene nærmest Kanonvej, overgå til høslæt i stedet for at afgræsning. Dels for at fremme botaniske interesser, og dels for at fremme den rekreative brug af delområdet.

I zone 3.3 vil de rekreative udviklingsmuligheder blive vægtet højt. Hele delområdet danner grænse til bydelen Ørestad Syd, og bliver derfor nærrekreativt område for rigtig mange af de nuværende og kommende beboere.

4.3 Delområde 4

Fredningsafgørelsen

I fredningsafgørelsen er det fastslået, at fredningsformålet for delområde 4 “i første række er at bevare og pleje disse arealer som et naturområde til gavn for plante- og dyrelivet, herunder navnlig fuglelivet”.

Af § 12 fremgår det, at der kan etableres hytter og primitive overnatningsanlæg i Pineskoven. Publikumsfaciliteter ved indgangen ved Finderupvej, fugletårne på hensigtsmæssige steder, og udføres vandstandshævninger eller saltvandsindtag forudsat, at de enkelte tiltag er beskrevet i en færdig plejeplan.

Naturstyrelsens mål

Naturstyrelsen finder derfor, at der som hidtil bør gennemføres en naturplejeindsats for at begrænse tilgroningen. Dette skyldes at:

- de biologiske interesser iflg. fredningen skal tillægges særlig vægt
- områdets strandenge og overdrev rummer store naturværdier

I overensstemmelse med fredningsformålene kan Naturstyrelsens overordnede drifts- og plejemål for delområde 4 således opstilles i følgende tre punkter:

a) Det åbne landskab bevares

Bevoksningerne med skov og krat skal indgå som et begrænset element i området - maksimalt i den udstrækning, som fandtes ved fredningen i 1990.

b) Naturpleje

At fortsætte plejen af de lysåbne naturtyper, herunder strandengene og -overdrevene med tilhørende karakteristisk flora og fauna, bl.a. af hensyn til delområdets værdi som yngle- og rasteplass af national og international betydning for eng- og vandfugle.

c) Tiltrække brugerne

At gøre Kalvebod Fælleds naturkvaliteter tilgængelige og regionalt tiltrækkende for Hovedstadens befolkning, idet den rekreative benyttelse skal udbygges under hensyntagen til naturværdierne.

5. KONKRETE TILTAG I DELOMRÅDE 2

I dette kapitel omtales de tiltag, som i medfør af denne plejeplan (og under henvisning til fredningsbestemmelsernes § 7) kan eller skal udføres i delområde 2 i planperioden.

Delområde 2 omfatter i alt 183 ha. Skydebaner lægger beslag på 50 ha. Golfbanen lægger beslag på ca. 50 ha. Resten af arealerne er fortrinsvist eng og krat m.v. (ca. 80 ha) samt skov.

Golfbane

Anlægget er reguleret ved lokalplannr. 377.

Nedenstående retningslinier gælder for drift af golfbanen i den del af delområde 2, der ligger mellem jernbanen, Selinevej og Vejlands Allé, jf. **Plejekort 1**. Retningslinierne sikrer, at der tages de fornødne hensyn til andre interesser i delområdet.

Dræning af arealet er begrænset til det nødvendige for anlægget af golfbanen, således at de mellemliggende naturarealer bevarer deres karakter af fugtige biotoper.

- Offentligheden skal fortsat have fri adgang til alle arealerne. Brugerens adgang skal etableres i overensstemmelse med lokalplanen.
- Der kan indrettes mindre stier i de områder hvor der ikke er golfbane.
- Arealer med botaniske interesser, uden for fredsskovarealerne kan holdes fri for træer og buske ved slåning eller høslæt.
- Diget langs nordsiden af togbanen kan hæves for at sikre togforbindelsen imod oversvømmelser ved ekstremt højvande i Kalvebodløbet.
- Der kan etableres opholdssteder for naturbesøgende imellem golfbanespillearealet, herunder opførelse af f.eks. bålhuse og grillsteder (bilag 3).

Skydebanerne

Skydebanerne forventes i planperioden opretholdt med den nuværende funktion.

Hundetræningsbanen

Hundetræningsbanen kan i planperioden, overgå til offentligt hundelufterområde, når lejemålet med hundeklubben udløber.

Der kan etableres en cykelsti fra Selinevej langs nordsiden af motorvejen til Kanonvej (bilag 2).

Botaniske hensyn

Plejen vil derfor bestå i punktvis nedskæring af krat efter behov, høslæt eller anden pleje.

Engen ud mod Center Boulevard skal fortsat plejes med slåning, der tilgodeser botaniske interesser. Der skal fortsat bekæmpes invasive arter som f.eks. canadisk gyldenris og bjørneklo på naturarealerne.

Adgangsforhold

Gående og cyklendes adgang fra øst forbedres i perioden ved gennemførelse af de i lokalplanen nævnte adgangsveje.

Der kan anlægges en bro over Vejlands Alle, der forbinder Amager Fælled med Kalvebod Fælled (Bilag 3).

Grøfter

Naturstyrelsen er forpligtiget til at modtage vand i dets naturlige løb fra Bel-lacenter kvarteret og Ørestad City, herunder pligtig at tåle oprensning af orga-nisk materiale.

Lystfiskeri

Der kan anlægges lystfiskerplatforme ved Trekantsøen (bilag 3). Platformene anlægges så de akkurat flugter med rørskovbevoksningen. Der kan samtidig etableres opholdspladser på diget med bordebænke og bålpladser.

6. KONKRETE TILTAG I DELOMRÅDE 3

I dette kapitel omtales de tiltag, som i medfør af denne plejeplan (og under henvisning til fredningsbestemmelsernes § 7) kan eller skal udføres i delområde 3 i planperioden.

Delområde 3 omfatter ca. 340 ha arealer med skov, krat og enge.

6.1 Forbedringer for friluftslivet

Åbner naturstier

Der vil i planperioden blive forsøgt, at forbedre friluftslivets muligheder for at færdes gennem delområde 3, ved etablering af flere stier.

Naturpark Amager projektets forslag om udviklingen af byranden herunder etablering af ny hovedindgang ved Arena kvarteret og Asger Jorns Alle kan igangsættes i planperioden.

Adgangsforhold

I perioden kan der anlægges et antal adgangsstier fra Ørestad Syds vestgrænse til Kanonvej.

6.2 Zone 3.1: Fasanskoven m.v.

Fasanskoven på ca. 55 ha er beliggende i den nordlige og vestlige del af delområde 3 (og rækker et stykke ind i delområde 4, til Birkedam). Skoven er opstået ved naturlig tilgroning, med birk som hovedtræart og en væsentlig andel pilekrat på fugtigere arealer - specielt i den nordlige og østlige del af skoven.

Naturlig tilgroning

Alle arealer i zone 3.1 overlades til naturlig tilgroning og friholdes derfor for kreaturgræsning.

Rekreative hensyn

I perioden kan der udvikles friluftsfaciliteter der øger den rekreative udnyttelse af området, herunder etablering af en MTB-rute.

Skoven plejes med hovedvægt på de rekreative og naturmæssige interesser. Bevoksningerne på tør bund fastholdes/accentueres det lysåbne skovbillede med bredkronede træer (birk, asp, eg m.v.). På fugtig bund findes i dag en blandet kratvegetation med pil, tørst og spredte birk. De fugtige arealer overlades til naturlig udvikling i 5-årsperioden.

Der kan anlægges smalle grusstier i delområdet i perioden (bilag 2).

6.3 Zone 3.2: Nordre Klapper

Pleje

Naturstyrelsen vil så vidt muligt fortsætte den igangsatte plejeindsats med

henblik på at holde landskabet åbent og styrke oplevelsesmulighederne for det almene friluftsliv. Der kan etableres 2 læskure til husdyr i stil med de skure der står ved Kanalvej (bilag 4).

Området søges derfor plejet som åbne enge og overdrev.

Den østlige del af delområdet kan overgå til pleje med høslæt i perioden (arealet mellem grøblerenden og Kanonvej).

Hensyn til padder

Levevilkårene for padderne kan yderligere forbedres ved etablering af mindre lavvandede paddedamme. De eksisterende stikgrøfter kan lukkes, og ændres i profil så de bliver betydeligt bredere, mindre dybe og får et mere naturligt præg.

Der kan etableres stier over engene så publikums færdsel forbedres (bilag 2).

Brugerne

Der kan etableres opholdssteder for brugerne ved Nordre klapper. Det skal indrettes så det ikke virker skæmmende i landskabet (bilag 3).

Der kan indrettes faciliteter til brugerne i området ved Store Høj.

6.4 Zone 3.3: Arealet mod øst

Vegetationspleje

Vegetationsplejen nedprioriteres i delområdet da området rummer store rekreative udviklings muligheder.

Friluftsliv

For at sikre brugeradgang til Kalvebod Fælle fra Ørestad kan der i perioden, etableres et antal låger i hegnet. Lågerne forbindes med Kanonvej med stier.

Der kan i perioden anlægges tiltag for brug af arealet, f.eks. åbne fællede, naturlegepladser, bålsteder, bålhuse, stier og forbedrede nye indgange m.m.

De tiltag der bliver enighed om i regi af Naturpark Amager om udvikling af byranden, kan etableres i delområdet, f.eks. opholdsarealer, åbne fællede, naturlegepladser, hovedindgange ved Asger Jorns Alle og Arenakvarteret, bålhuse m.m. (bilag 3)

Afvanding

De grøfter der modtager overfladevand fra Ørestad Syd kan omlægges i perioden, så de dels får et mere naturligt forløb, og del gøres betydeligt lavere og bredere, til gavn for flora og fauna.

7. KONKRETE TILTAG I DELOMRÅDE 4

I dette kapitel omtales de tiltag, som i medfør af denne plejeplan (og under henvisning til fredningsbestemmelsernes § 7) kan eller skal udføres i delområde 4. Desuden skitseres mere generelle retningslinjer for naturplejen.

Delområde 4 omfatter ca. 1620 ha, domineret af strandeng, vådområder samt krat og skov.

7.1 Overordnet prioritering

Arealerne nord for Svenskeholmvej og Pinseskoven, der er tættest på indgangen til Kalvebod Fælle vil i det omfang, der er resurser, blive udviklet så der kommer flere tiltag til gavn for brugerne, herunder nye stier og opholdspladser for besøgende. Længs Kalveboddiget kan der indrettes faciliteter der forbedre befolkningens mulighed for, at bruge det blå element.

Der vil fortsat være stor fokus på, at forbedre forholdene for flora og fauna i delområdet, med særlig fokus på forholdene for vand- og vadefugle

7.2 Vegetationspleje i de åbne områder

I dette afsnit findes generelle retningslinjer og overvejelser vedr. vegetationsplejen (især græsning) af de åbne områder, først og fremmest strandeng. Delområdet opdeles i syv zoner, for hvilke der opstilles mere specifikke retningslinjer for planperiodens vegetationspleje.

7.2.1 Målsætninger

Målsætning med vegetationspleje

Naturstyrelsens målsætning med vegetationsplejen er som nævnt i **afsnit 4.3** at sikre strandenge og strandengsoverdrev. Den hertil påkrævede intensive pleje defineres derfor som *vadefuglegræsning* (især til gavn for ynglende rødben, viber, præstekraver, brushøns, ryler og strandskader), hvor arealerne holdes som "kortklippet" strandeng.

Rørsump

De eksisterende rørsumpe kan udgøre en undtagelse fra ovennævnte princip derved, at bl.a. "Liste 1-arten" rørhøg er afhængig af rørskov.

Anlæg

I planperioden kan der i fornødent omfang etableres fangfolde og læskure (af samme tilsnit som de eksisterende) i det omfang, græsningsstrategien nødvendiggør det (bilag 4). Desuden kan der etableres fugleskjul, boardwalk, blå støttepunkter, badebroer m.m. ved dæmningen (bilag 2 og 3).

Grøfter

De eksisterende stikgrøfter i hele delområde 4 kan lukkes, og ændres i profil så de bliver betydeligt bredere, mindre dybe og får et mindre lige præg.

Tårnby Kommunes
arealer

I delområde 4.9 syd for Frieslandsvej vedligeholdes strandengen ved afgræsning samt efter behov ryddes/beskæres evt. tilgroning med træer/buske og tagrør

7.3 Skovbevoksninger

Pinseskoven

Følgende retningslinjer gælder for den urørte skov i Pinseskoven:

- Der udføres ikke forstlige tiltag af nogen art (hugst, sankning, plantning, jordbearbejdning, gødsning eller afvanding). Dog kan enkelttræer, som vurderes at være til fare for brugerne eller som blokerer befæstede veje, nedskæres.
- Ekstensiv græsning er ønskelig, sådan at det bliver kreaturerne, der skaber og vedligeholder skovbrynet samt opretholder eller danner lysninger i skovområdet. Den ekstensive græsning af den vestlige del i sammenhæng med Klydesøens bredzone opretholdes.
- Udpegningen til urørt skov er ikke til hinder for, at dele af området påvirkes eller oversvømmes i forbindelse med vandstandshævning ved naturgenopretning.
- Skovens grøftesystem kan opretholdes, men grøfterne oprensnes ikke.

Resten af Pinseskoven (130 ha) er under styrelsens naturskogsstrategi udlagt til plukhugst drift. For plejeplanperioden gælder følgende retningslinjer:

- Der foretages ikke flere kulturanlæg (men de allerede anlagte kan plejes).
- Græsningsdyr har adgang til skovens østkant m.h.p. via ekstensiv græsning at vedligeholde skovbrynet, samt om muligt opretholde eller danne lysninger i skovområdet.
- Skovens grøftesystem opretholdes, men grøfterne oprensnes ikke.
- Skovene kan udbygges med nye stier (bilag 2).

Fasanskoven ved Bir-
kedam

Bevoksningen plejes ligesom zone 3.1, Fasanskoven.

De øvrige birkebevoksninger indgår i græsningsfoldene. Bevoksningerne giver læ for dyrene,

7.4 Hydrologiske forhold

7.4.1 Generel fugtighed

Hele området er drænet gennem et stort antal stikgrøfter, hvilket resulterer i at strandengene tørrer ud tidligt på sommeren i tørre år. Den tidlige udtørring er til ulempe for såvel ynglende vadefugle som strandengsfloraen og det tilhørende insektliv.

Ændring af profil

I denne plejeperiode kan profilen på de eksisterende grøfter ændres, så de bliver bredere og ikke så dybe som tilfældet er i dag. Dette vil gavne især strandtudse og grønbroget tudse på bekostning af skrubbtudse.

Stemmeværker

Naturstyrelsen kan opsætte stemmeværker i pumpekanalerne.

Paddehuller I planperioden vil styrelsen etablere nye lavvandede, soleksponerede paddehuller à op til ca. 1500 m² på et eller flere steder hvor det forventes at være til gavn for de sjældne padder.

Vandhuller ved naturcentret De eksisterende vandhuller ved Naturcentret benyttes i stort omfang til forskellige former for naturundervisning af børn. Såfremt Naturstyrelsen vurderer, at der er behov for at udvide antallet af paddehuller ved Naturcenteret til undervisningsbrug, er området mellem Kanonvej og Granatvej velegnet, og der kan i perioden anlægges 1-2 nye huller.

7.4.2 Klydesøen

Fastlæggelse af vandstand Vandstanden fastlægges til det niveau, der i november 1997 blev aftalt med Københavns Lufthavne A/S (CPH).

Med det til enhver tid værende forbehold fra CPH (vedr. regulering ved uventet udvikling i områdets fugle) opretholdes i planperioden den nuværende indstilling af pumpen til kote -2,40.

Efterårssænkning af vandstanden I en periode efter ynglesæsonen indstilles pumpen til kote -2,60, så vandstanden sænkes for at give kreaturerne øget adgang til at nedgræsse og nedtræde tagrørsbevoksningerne, så søens bredder ikke lukker til i tagrør. Der kan eksperimenteres med både vandstand og periodelængde med henblik på at nå det bedste resultat.

Nye øer Naturstyrelsen kan anlægge nye øer i Klydesø ved påkørsel af jord der f.eks. bliver i overskud ved etablering af paddevandhuller.

7.4.3 Hejresøen

Søen er naturligt afgrænset af skrænter og afvandes gennem et rør.

Der stiles mod et søareal i hele det lavtliggende område. Dette er nået ved kote -1,80 i overløbet.

7.5 Tiltag for brugerne

Benyttelse og beskyttelse Naturstyrelsen vil arbejde for en fortsat udbygning af delområdets brugerfaciliteter efter afvejning mellem benyttelse og beskyttelse.

Kalvebod Fælleds størrelse betyder, at der er gode muligheder for, at styre brugernes færdsel til de arealer, der kan tåle en stor besøgsintensitet, og bort fra mere sårbare områder (ynglelokaliteter, sjældne planter m.v.) Dette skal indtænkes ved etablering af stier og faciliteter.

7.5.1 Naturcenter Amager

Naturcenteret skal fortsat være en væsentlig indgang til området, og skal løbende udvikles i forhold til det stigende antal besøgende der forventes.

Himmelhøj	Kunstneren Alfio Bananno skabte i 2004 naturlegepladsen Himmelhøj. Himmelhøj består af 3 selvstændige elementer, Amager Arken, Insektskoven og Ildstedet.
	Naturstyrelsen kan udvide naturlegepladsen med yderligere 2 elementer i samme stil som de eksisterende.
Naturpark Amager Ny indgang	Der kan etableres en ny hovedindgang ved indgangen fra Ørestad Boulevard, der skal understøtte den rekreative brug af det fredede område. Naturparkplanens (bilag 5) ide om byranden, med etablering af faciliteter der understøtter den rekreative brug af det fredede område kan iværksættes i planperioden.

7.5.2 Strandoverdrevet i øst.

I planperioden kan der etableres nye stier til afveksling af brugernes ture i området.

1-2 større hovedstier øst/vest over arealet kan etableres i perioden (bilag 2).

Der kan laves midlertidige faciliteter i tilknytning til aktiviteterne på Naturcenteret. Faciliteterne må ikke virke skæmmende i landskabet.

Af æstetiske grunde bevares vegetationen af tjørn i et smalt bælte langs Kanalvej.

7.5.3 Koklapperne

I starten af planperioden bliver et hydrologiprojekt, der skal lede grundvand fra Øresundsmotorvejen ud på strandengene, taget i drift. Der kan etableres faciliteter i området, der formidler områdets naturværdier, herunder etablering af fugleskjul ved skydehøjene.

Der kan etableres stier ind over strandengene for, at styre brugernes færdsel i området (bilag 2).

7.5.4 Svenskeholm og Klydesøområdet

Der kan der anlægges publikumsfaciliteter, herunder bålhuse, i området. Der kan etableres en shelter ved Birkedamssøen. Der kan etableres fugleskjul og boardwalk i Birkedamssøen, og boardwalk med tilhørende fugleskjul ved Klydesø (bilag 3).

Naturpark Amager Blå støttepunkter	Naturparkplanen omtaler etablering af et antal blå støttepunkter på dæmningen, der skal underbygge befolkningens mulighed for at opleve havet. Projekterne kan igangsættes i perioden (bilag 3).
Stier	Der kan etableres stier ind over strandengene for, at styre brugernes færdsel i området (bilag 2).

7.5.5 Pineskoven og Hejresø

Skoven er egnet til friluftaktiviteter. Indretninger som sheltere, bålhuse, bålpladser o.l. kan etableres i perioden. Der kan anlægges cykel- og gangstier i Pineskoven (bilag 2 og 3).

8. HØRINGSSVAR.
